

Uråsa - rapsodi

Under E 2:s eskaderövning före FVÖ 63 deltog kaptenen i flygvapnets reserv, stabsredaktör Curt Gille, försvarsstaben, under några dagar i övningsledningen. Han ger här några glimtar från Uråsa-basen och basbataljonen där.

De sydsvenska tidningsläsarna orienterades av chefen för E 2 i en kommuniké den 18 september om följande:

"2.flygeskadern bedriver den 19-27 september övningar som sedan övergår i den stora flygvapenövningen (FVÖ 63) den 28 september - 3 oktober. Från den 19 september upprättas på flygfältet i Uråsa en flygbas som i princip blir krigsorganiserad och kommer att betjäna alla flygvapnets plantyper. Under övningarna kommer en del allmänna vägar inom området att utnyttjas för bogsering och uppställning av flygplan, varvid den civila trafiken dirigeras om. Basen bemannas huvudsak-

ligen med repövande personal och under större delen av övningarna pågår verksamheten dag och natt."

Så långt kommunikén. Vad bli dess sista mening innebar fick man en uppfattning om i skymningen på aftonen den 20 september på en småländsk landsväg. Den civila trafiken, som tidvis varit omdirigerad det senaste dygnet på grund av "militärövning" löpte åter normalt. På väg söderut, kunde bilisterna i det tilltagande kvällsmörkret skymta en rad lansar på uppställningsplatser på båda sidor av vägen. Kanske såg de också en buss parkerad framför några militärliknande båracker och en grupp repövningssoldater, som höll på att embarkera.

Det var ett trött gäng. För trettiosex timmar sedan hade de direkt ryckt in till basen från sina hemorter och sedan dess hade de inte varit ur uniformerna. Nu var de i alla fall på väg för att för första gången bekanta sig med sina förläggningar någon halvmil därifrån. Dock inte alla - ett femtontal soldater skulle bli kvar ytterligare en natt inom klargöringsområdet innan de kunde räkna med avlösning.

Mannarna var trötta - och kanske också en aning överrumplade över den blyxtstart övningsledningen låtit dem få uppleva. Redan ett par timmar efter inryckningen till basen landade de första planen - och sedan följde det ena attack- och jaktförbandet efter det andra - allt under det att basbataljonen höll på att organisera sig. Det var en intensitet i spelöppningen, som grundligt skakade bataljonen. Knocken tycktes nästan hänga i luften - men förbandet fick upp garden i tid och red ut stormen.

Hur lyckades man då genomföra mobiliseringen av bataljonen under sådana förhållanden? På flera områden gick det bra - men på en del andra håll gick det säkerligen på skruvar. "Det är ju de små, små detaljerna, som gör det," konstaterade övningsledningen och gav

De tre bilder från årets flygvapenövning:

- Attacken laddas upp.
- Draken drar på från en vägbas.
- Lansen "taxar" ut på nattligt uppdrag.

bl a följande exempel på en basbataljons ve-
dermödor under det första dygnet.

* En värnpliktig telefonist dirigerades
inte till sin rätta plats när mobiliseringen
började. Det faktum att en telefonväxel stod
obemannad blev ytterst kännbart för sambands-
tjänsten, transportavdelningen, utspisningen
etc.

* Vid drivmedelsförrådet saknades en rör-
stump. Innan den kommit till rätta blev för-
rådet i det närmaste tömt av tankande plan.
Nu lyckades man få fram det saknade röret
innan tankarna var helt tomma. En miss, så-
ledes, som dock inte hann "sabotera" verk-
samheten

* Någon glömde att tanka en buss, med på-
följd att en hel pluton blev sittande på vä-
gen tills man fått fram bensin.

* Flera fingerade sabotörer och agenter var
i farten under inmönstringen. Samtliga var
utrustade med falska papper och alla - utom
en - avslöjades. Ödet ville att just den som
"klarade sig" hade de sämst gjorda identi-
tetshandlingarna. Han höll på att hämta ut-
rustning, när en stridsdomare avbröt "sabo-
taget".

Ett annat problem var tidningsflyget från
Stockholm, som fick rätt att flyga som van-
ligt, trots övningarna. Det fanns många as-
pekter på det problemet - en var att man in-
te gärna kunde försena kvällstidningarna till

åtskilliga tiotusental smålänningar och Ble-
kinge-bor. En annan aspekt drogs fram av
"Flygbladet" - den lilla stencilerade dagli-
ga manövertidningen - som, på frågan om det
var fältmässigt att låta det civila tidnings-
flyget trafikera basen, erinrade om att det
även under ett riktigt krigsläge blir aktuellt
med transportflyg av olika slag. Så "proble-
met" med tidningsflyget ingick på sätt och
vis i övningarna.

"Flygbladet", ja. Det skrevs på basen och
stencilerades inne på I 11 i Växjö, eftersom
varken övningsledningen eller basbataljonen
disponerade en stencileringsapparat. En in-
sats från I 11:s sida, som högeligen upp-
skattades. Inte bara av eskaderchefen, som ge-
nom bladet fick tillfälle att tala direkt
till var och en av mannarna, utan också av
dessa, som varje kväll fann "tidningen" i för-
läggningen. Upplagan var beräknad så att var
man skulle få ett exemplar.

I Flygbladet fick var och en av mannarna en
uppfattning om sin roll i det större skeendet.
Utöver eskaderchefens orienteringar publice-
rades där "reportage" kring t e klagörings-
plutonens arbetsuppgifter under en rubrik,
lånad från en av vapnets rekryteringsbroschy-
rer: "Det är männen på marken, som håller pla-
nen i luften", intervjuer med lottor, baslä-
karen o d.

I bladet berättades också om händelser av oli-
ka slag. Om en älg, som förrrade sig in på
banan och höll på att komma i vägen för en
34-rote, om en soldat, som skadades - olyckan
skildrades relativt utförligt för att ta död
på eventuell ryktesspridning - och om batal-
jonschefen som råkade ut för malören att bli
inlåst i ordersalen.

Den distribuerades, som tidigare nämnts, i
förläggningarna på kvällarna. Det gick dock
inte helt smärtfritt att få igång den appara-

Pressen ägnade stort utrymme åt både eskaderöv-
ningarna och FVÖ 63. Den roliga (obs! arrange-
rade) bilden t v knäpptes av F 8:s flottiljfo-
tograf Ove Gellermark vid ett pressbesök på en
vägbas någonstans i Småland, då pressbussen
körde fast i lermjuk ängsmark. Hon som försö-
ker dra den ur lerans grepp är fru Marianne
Malmqvist, sekreterare på Flygstabens Press-
detalj. De muntra Askådarna är fr v stabsre-
daktör Yngve Svalander (i det civila tecknare
på Upsala Nya Tidning), kapten Bengt Rinde,
F 16, Lasse Bengtsson på Ny Tid i Göteborg
och Göran Jonazon (signaturen Josua) i Svens-
ka Dagbladet.

ten. Vid en koll efter det första numret - publicerat på själva mobiliseringsdagen - visade det sig nämligen att ett helt kompani blivit utan. Varför? Jo, kompanichefen hade stoppat utdelningen, då han var osäker på bladets "identitet" och vådrade ugglor i mossen. Sedan kom andra, mer brådskande och viktiga frågor emellan och han blev aldrig i tillfälle att göra en kontroll hos bataljonschefen.

Överhuvudtaget föreföll bataljonen vara skärpt på säkerhetstjänstens område. Detta gällde inte bara legitimationskontrollen utan också i andra sammanhang.